

The All-Encompassing Ever-Relevant Megillah

פרשת תרומה ופורים, תשע"ז

1) שמות (תרומה) – פרק כה, פסוקים א-ב

א וַיְדַבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. ב דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה: מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנֶנּוּ לָבוֹ, וַתִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי.

2) רש"י (שם)

"ויקחו לי תרומה" - לי לשמי:

3) רש"י – פרשת תרומה, פרק כה, פסוק ח

"ועשו לי מקדש" - ועשו לשמי בית קדושה:

4) מכתב סופר – פרשת תרומה, עמ' קיא (ר' שמעון סופר זצ"ל)

ויקחו לי תרומה פירש"י ז"ל לי לשמי, וכן הוא במדרש. וראיתי לאאמ"ו מאוה"ג זצ"ל זי"ע מפרש לפי משאחז"ל (מגילה יג): ראה הקב"ה שעתיד המן הרשע לשקול עשרת אלפים ככר כסף בעד ישראל הקדים הקב"ה שקלי ישראל, נמצא שהשקלים הם סיבה שנתלה המן הרשע ונמחו הרבה מזרעו של עמלק. והיינו "לי" – לשמי, שאין השם שלם על שימחה זרעו של עמלק.

5) שמות (בשלח) – פרק יז, פסוק טז

וַיֹּאמֶר, כִּי יָד עַל כָּס י-ה, מְלַחֵמָה לְדִי בְעַמְלֵק מְדַר דָּר.

6) רמב"ם – הלכות מגילה, פרק ב, הלכה יח

כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר, והרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם...

7) דרשות חתם סופר - דרוש לז' אדר שני, עמ' קסד, טור ב

שאור קדוש הכולל במגילה הוא ממש יותר גדול ונכבד מתורתנו הקדושה בעצמה. ויפה כתב הרמב"ם שהכל יתבטל נגד מגלת אסתר.

8) אסתר – פרק א, פסוק כב

וַיִּשְׁלַח סַפְרִים אֶל כָּל מְדִינֹת הַמְּלָךְ, אֶל מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכֹתְבָהּ, וְאֶל עַם וְעַם כְּלָשׁוֹנוֹ: לְהִיּוֹת כָּל אִישׁ שָׂרָר בְּבֵיתוֹ, וּמְדַבֵּר כְּלָשׁוֹן עִמוֹ.

9) דברי ישראל – פרשת תרומה

וְעִירוֹת תַּחֲשִׁיב (כ.ה. ה). ופירש רש"י תחשים מין חיה ולא היטה אלא לשעה, והרבה גוונים היו לה, לכך מתרגם ססגונא שש ומתפאר בגוויני שלו, עי"ש. הנה ידוע מזוהר הק' (תקו"ו הקדמה יג, א) ציורא דעובדא דבראשית וציורא דמשכנא וציורא דבר נש חד אינון, עי"ש, והנה ציורא דזהב וכסף של המשכן בציורא דבר נש הוא מדת יראה והאבה כידוע, וכן נחשת והשאר, כמו שכתבו בספריים הק' (עי' צאור החמה על הוה"ק תרומה קמח, א) עי"ש. אבל ציורא דעורות תחשים בציורא דבר נש מה הוא.

יש לומר כן, דידוע (אבות פ"ד מ"א) אזהו עשיר השמח בחלקו ופירש רש"י בחלק שהקב"ה מומין לו בין טוב בין רע בין רב בין מעט הכל נוטל בעין יפה, עי"ש, ובספר קדמון אחד (עי' אגרת הטיוול חלק הרמו אות ע) ראיתי, 'חלקו' ראשי תיבות ח'ס ל'ח ק'ר ו'יבש, עי"ש, יולא לנו מזה הפירוש 'השמח בחלקו' היינו איך שהקב"ה מתנהג עמו בגוויני והרפתקאות שונים בין חס בין קר בין טוב וכו' הכל מקבל בעין יפה ושמחה, והיינו ציורא דחשש ששש בגוויני שלו, ובציורא דבר נש הוא שמח בחלקו בגוויני שונים ואינו דוחק את השעה כנ"ל. וזה שפירש רש"י ולא היטה אלא לשעה, פי', יולא היטה' אלא לרמו לציורא דבר נש שלא יהיה דוחק את 'השעה' כנ"ל, והבן.

10) חתם סופר – פרשת שופטים

ונראה לי כי הנה ידוע מהאר"י די"ב שערים יש בשמים, למנהגי י"ב שבטי ישראל שעולה תפילתם שם כל אחד אל שערו. והנה כן הוא הורדת ההשפעה ושכל העיוני בחלקי התורה, יש לכל שבט שערו וצינורו להורדת שפעו, על דרך ותן חלקנו בתורתך.

11) שם משמאל – פרשת בשלח, שנת תרע"ח

...ולפי דרכנו זה יתפרש לנו מה שנזדמן להם אחר קי"ס והשירה שתיים עשרה עינות מים כנגד י"ב שבטים ושבעים תמרים כנגד שבעים זקנים, דמובן שאין זה במקרה, ולמה היי דוקא במקום הזה. ולפי דרכנו י"ל עפ"י מה שהגיד כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה באשר אמרו ז"ל (ב"ק פ"ב א) בהא דוילכו שלשת ימים במדבר לא מצאו מים אין מים אלא תורה, **כן נמי הא דשתיים עשרה עינות מים היינו מעינות החכמה והתורה, שכל שבט יש לו מעיין בפני עצמו בתורה,** כענין שאיתא בדברי האריז"ל שיש ברקיע י"ב שערים שמכניסין בהן התפלות וכל שבט ושבט יש לו שער בפ"ע, כן הם נמי המעינות לתורה, עכ"ד.

12) אסתר – פרק א, פסוק א

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶחָשֶׁוֹרוּשׁ: הוּא אֶחָשֶׁוֹרוּשׁ, הַמֶּלֶךְ מֵהַדּוֹ וְעַד כּוּשׁ שְׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמָאָה מְדִינָה.

13) מסכת מגילה דף יא. (ע"פ בן יהוידע [מבעל "בן איש חי"])

תנו רבנן שלשה מלכו בכיפה ואלו הן אחאב ואחשורוש...

14) אסתר רבה – פרשה א, סימן ח

ר' עקיבא היה יושב ודורש ונתנמנמו התלמידים בעא לערערה יתהון אמר מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא כך אמר הקב"ה תבא אסתר בתה של שרה שחיתה שבע ועשרים ומאה שנה ותמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה

15) אסתר – פרק א, פסוק א

אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוֹשַׁן הַבֵּיָרָה; וְשֵׁמוֹ מְרַדְּכִי בֶן יְאִיר בֶּן שִׁמְעִי בֶן קִישׁ אִישׁ יְמִינִי.

16) משנה – מסכת מגילה, פרק ב, משנה ג

...ומהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו? רבי מאיר אומר כולה, רבי יהודה אומר מאיש יהודי, רבי יוסי אומר מאחר הדברים האלה:

17) מסכת מגילה דף יט. (ע"פ יערות דבש – חלק ב, דרוש ב)

תניא רשב"י אומר מבלילה ההוא. א"ר יוחנן וכולן מקרא אחד דרשו, "וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמֶּלֶכָה בַּת אֲבִיחַיִל וּמְרַדְּכִי הַיְהוּדִי אֶת כָּל תְּקֻפָּה" (אסתר ט, כט), מאן דאמר כולה תוקפו של אחשורוש, ומאן דאמר מאיש יהודי תוקפו של מרדכי, ומ"ד מאחר הדברים האלה תוקפו של המן, ומ"ד מבלילה ההוא תוקפו של נס.